

The research trends of postgraduate dissertations in Turkish education departments

Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri

Esin Yağmur Şahin¹

Fatih Kana²

Behice Varışoğlu³

Abstract

The aim of this study is to determine the research trends of postgraduate dissertations in Turkish education framework between the years of 2000 – 2011, in terms of their subject areas, research paradigms, data collection and analyzing tools, and features of samplings. Upon reviewing related literature, it was revealed that there was not any study handling with the research trends of postgraduate dissertations. Accordingly, this study is anticipated to become a seminal work for new postgraduate dissertation in this framework. The sampling of this research consists of open-access 62 doctoral and 490 master dissertations between the years of 2000 – 2011, in the database of Council of Turkish Higher Education. The dissertations were investigated by categorical content analysis, by using a form named as a “Categorization Form for Dissertation in Turkish Education Framework.” The results demonstrated that some specific subject areas are the most preferred dissertation topics in Turkish education framework, and also educational

Özet

Bu araştırmanın amacı, 2000-2011 yılları arasında yapılan Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan tezlerin konu alanlarının, yöntemlerinin, araştırmalarda kullanılan veri toplama araçlarının, veri analiz yöntemlerinin ve örneklem özelliklerinin eğilimlerini tespit etmektir. Alan yazın tarandığında, Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan lisansüstü tezleri kapsamlı bir şekilde inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Dolayısıyla çalışmanın bu alanda yapılacak yeni lisansüstü tezler için bir yol haritası olacağı düşünülmektedir. Araştırmanın kapsamını, Yüksek Öğretim Kurulunun tez veri tabanında 2000-2011 yıllarında dizinlenen ve erişim izni verilen Türkçe eğitimi alanındaki 62 doktora ve 490 yüksek lisans tezi oluşturmaktadır. Elde edilen tezler “Türkçe Eğitimi Tezlerini Sınıflama Formu (TETSF)” kullanılarak incelenmiş ve bu tezlere yönelik kategorik içerik analizi yapılmıştır. Araştırma bulgularına göre, Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan tezlerin belirli alanlarda/konularda yoğunlaştığı tespit edilmiş olup tezlerin

¹Yrd. Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Ana Bilim Dalı, esinsahin25@gmail.com

²Arş. Gör., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, fatihkana@hotmail.com

³Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi, Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, bvarisoglu@hotmail.com

robustness of the related dissertations are not favorable. It was seen that the subjects related to four language skills are the least preferred ones compared to other subjects. Moreover, the methodologies of many dissertations are not best fitted. As a conclusion, in this paper, the postgraduate dissertations were discussed in a multifaceted way and some recommendations were given for further research.

Keywords: Turkish education, Turkish education master dissertations, Turkish education doctoral dissertations, research trends, post-graduate education.

birçoğunun eğitim yönünün eksik olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca tezlerde dört temel dil becerisiyle ilgili konulara diğerlerine oranla daha az yer verildiği tespit edilmiştir. Tezlerin yöntem bölümlerinde de bazı hatalar göze çarpmaktadır. Sonuç olarak bu çalışmada Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan tezler çok boyutlu tartışılmış ve çalışmadan hareketle bazı önerilere yer verilmiştir.

Anahtar kelimeler: Türkçe eğitimi, Türkçe eğitimi yüksek lisans tezleri, Türkçe eğitimi doktora tezleri, araştırma eğilimleri, lisansüstü eğitim.

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

Giriş

Bireyler hayatları boyunca dil ile etkileşim içerisindeyler. Dil, bireyin kendini geliştirmesinde önemli bir yere sahiptir (Güneş, 2011:2). Dil, bilgiye aracılık eden bir güç olmakla birlikte bilginin kendisidir (Yıldırım, 2013:118). Özellikle ana dili öğretimi ülkelerin eğitim politikalarının oluşmasında çok önemli bir yere sahiptir. Göğüş, ana dili öğretiminin önemini “*Her ulusun kendi dilini yeni kuşaklara öğretmesi, varlığını korumak, kültürünü yüceltmek yolunda atılmış önemli bir adımdır. Bu açıdan baktığımızda Türkçe eğitimi de Türk milli eğitiminin çok önemli bir parçasını teşkil etmektedir.*” (akt. Cemiloğlu, 2005:208) diyerek açıklamaktadır.

1987 yılından itibaren Gazi Üniversitesi bünyesinde, Türkçenin eğitimi ve öğretimi lisans, yüksek lisans ve doktora seviyesinde programlar açılması için başvuru yapılmıştır. Bu başvurular sonucunda Gazi Üniversitesi bünyesinde Türkçenin Eğitimi-Öğretimi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans ve Doktora Programları açılmıştır. Bununla beraber Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümü bünyesinde 1992-1993 öğretim yılından itibaren “Türkçe Öğretmenliği Ana Bilim Dalı” eğitim-öğretime başlamıştır (Güzel, 2003: 15). *1998’e kadar her bölüm kendi öğretim programını hazırlamıştır. Bölümlerde programlar hazırlanırken bölümde görevli öğretim elemanlarının alanları göz önünde bulundurulmuştur. Bu bölümlerde hazırlanan programlarda ise genel olarak bölüm başkanlarının çalışma alanlarıyla ilgili derslerin programlarda yer almıştır* (Çifçi, 2011:404). O dönemde bölüm başkanları Türk Dili ve Edebiyatı bölümlerinden geldiği için genel olarak Türkçe eğitimi bölümlerinde eğitim yönünün zayıf kalmasına neden olmuştur.

Araştırmacıların bilim insanı olma yolundaki en önemli adımları yüksek lisans ve doktora eğitimleridir. *Bilim insanı; bu dönemde tez yaparken kullanacağı metodoloji ile ilgili kavramları, bilimsel*

davranışları kazanmalıdır. Eğer bilim insanı lisansüstü düzeyde eğitimini yeterli derecede almazsa öğrenci için yapılan yatırım boşa gidecektir (Erdem, 2012:166). Eğitim araştırmalarının niteliğinin sorgulanması süreci, sonraki yapılacak çalışmalar için oldukça önemlidir. Eğitim araştırmalarının bazı yazarlar tarafından ortaya konan bulgularında yanlışlar bulunabilir. Bu yüzden araştırmaların nitelikleri üzerine yapılan çalışmalar önemli ve gereklidir (Dunkin, 1996:88). Bilimsel araştırma sonuçları, yeni yapılacak araştırmalara yön vermesi açısından önemlidir (Karadağ, 2009b:2).

Türkçe eğitimindeki en güvenilir bilimsel araştırma sonuçları, bu alanda yapılan lisansüstü tezlerdir. Bu alanda yapılan lisansüstü tez çalışmalarını analiz etmek, Türkçe eğitiminin ihtiyaçlarını görmemiz açısından büyük önem taşımaktadır. Türkçe eğitimi alanında son dönemde lisansüstü tezler incelenince de bu incelemeler derinlemesine ve kapsamlı olamamıştır. Elbir ve Bağcı(2013), birinci ve ikinci kademe okuma eğitimi üzerine yapılan lisansüstü çalışmaları değerlendirmişlerdir. Elbir ve Yıldız(2012); ilköğretim yazma eğitimi üzerine 20 doktora ve yüksek lisans tezini, dış yapı ve içerik bakımından incelemiştir. Coşkun, Özçakmak ve Balcı (2011) araştırmalarında Türkçe Eğitimi üzerine 1981-2010 yılları arasında yapılan tezlerle ilgili genel bilgilerin yer aldığı bir meta-analiz çalışması yapmışlardır. Girmen, Kaya, Bayrak (2010); Türkçe eğitimindeki sorunları lisansüstü tezlere bağlı olarak tespit etmek amacıyla 2006-2010 yılları arasında yapılan 178 doktora ve yüksek lisans tezini incelemişlerdir. Şahin (2010), ilkokuma yazma öğretimi konusundaki lisansüstü tezlerin eğilimlerini belirlemek amacıyla bir çalışma yapmış ve bu alandaki var olan durumu betimlemiştir.

Türkiye’de Türkçe eğitimi dışında farklı alanlarda da tez incelemeleri yapılmıştır. Şahin, Göğebakan Yıldız ve Duman (2011); Türkiye’deki sosyal bilgiler eğitiminde yapılmış 550 yüksek lisans ve 62 doktora tezini inceleyip değerlendirmiştir. Can Yaşar ve Aral (2011), Türkiye’de okul öncesinde drama alanında yapılan yüksek lisans tezlerini incelemişlerdir. Karadağ (2009a), Türkiye’de eğitim bilimleri alanında yapılmış doktora tezlerinin temasal dağılımlarını belirlemek amacıyla 2003–2007 yılları arasında yapılan 324 tezi incelediği bir doktora araştırması yapmıştır. Yıldız (2004), 1978-2001 yılları arasında Boğaziçi ve Ankara Üniversitesinde yapılmış 110 lisansüstü tezi; Şimşek vd. (2008), Türkiye’deki beş üniversitede (Anadolu, Ankara, Ortadoğu Teknik, Hacettepe ve Marmara Üniversiteleri) eğitim teknolojisi alanında yapılmış doktora tezlerini; Erdoğan ve Çağiltay (2009), Türkiye’de bilgisayar ve öğretim teknolojileri alanında yapılan lisansüstü tezlerini; Çalık, Ünal, Coştu ve Karataş (2008) ise Türkiye’de fen bilgisi eğitiminde yayımlanan 444 tezi incelemişlerdir.

Tez incelemeleri dışında bilimsel makaleler incelenerek eğilimlerin saptanmaya çalışıldığı yayınlara rastlanmaktadır. Varışoğlu, Şahin ve Göktaş (2013), veri tabanlarından amaçlı örnekleme

teknîği ile seçilen 44 dergideki Türkçe eğitimiyle ilgili 558 makaleyi incelemiş ve birden fazla beceri alanını kapsayan “karma beceri alanları” başlığı altındaki çalışmalarla “okuma eğitimi” üzerine yapılan çalışmaların diğer konulara göre çoğunlukta olduğunu tespit etmişlerdir. Sözbilir ve Kutu (2008), Türkiye’de fen eğitiminde yayımlanmış 28 eğitim araştırmaları dergisinden seçilen 413 makaleyi incelemişlerdir. İncekara (2009), Türkiye’deki coğrafya eğitimi çalışmalarının eğilimlerini belirlemek amacıyla Marmara ve Doğu Coğrafya dergilerinde yayımlanan çalışmalarını incelemiştir. Göktaş vd. (2012a), SSCI ve ULAKBİM veri tabanlarında dizinlenen Türk menşeli eğitim dergilerindeki eğitim araştırmalarının eğilimlerini belirlemişlerdir. Arık ve Türkmen (2009), Türkiye’de yayımlanmakta olan ve SSCI’da taranan eğitimle ilgili dergilerdeki makaleleri nitelik ve niceliğine göre incelemişlerdir. Yalçın, Bilican, Kezer ve Yalçın (2009) Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisinde yayımlanan makalelerin niteliğine ilişkin bir içerik analizi yapmışlardır. Göktaş vd. (2012b), SSCI veri tabanlarında dizinlenen Türk menşeli dergilerdeki eğitim teknolojileri araştırmalarının eğilimlerini tespit etmişlerdir. Uzunboylu ve Özçınar (2009) bilgisayar destekli dil öğrenimi ile ilgili 1309 araştırmayı incelemişlerdir. Eyüp, Uzuner Yurt ve Stebler (2012); Türk dili ve edebiyatı öğretimiyle ilgili 20 hakemli dergide yayınlanan 34 araştırmayı incelemişlerdir. Bektaş ve Karadağ (2013) 2005 yılından 2012’ye kadar hayat bilgisi öğretimi alanında yapılan YÖK veri tabanında erişime açık 46 yüksek lisans ve 6 doktora tezini incelemişlerdir.

Alan yazın tarandığında, Türkçe eğitimi alanındaki tezlerle ilgili diğer bilim dallarındakine benzer kapsamlı bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan lisansüstü tezlerin alandaki genel durumu göstermesi açısından incelenmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda yapılacak bir araştırma yapılacak yeni lisansüstü tezler için bir yol haritası olacaktır. Bu gerekçelerden hareketle, araştırmamızda Türkçe eğitimi alanında yapılan ve Yüksek Öğretim Kurulu(YÖK) veri tabanında erişime açık (izinli) olan lisansüstü tezler farklı açılardan kapsamlı olarak incelenmeye çalışılmıştır.

Çalışmanın Amacı

Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılmış tezlerin incelendiği bu çalışmada 2000-2011 yılları arasında yapılan, YÖK tarafından dizinlenen ve erişimine izin verilen tezlerin eğilimlerinin hangi yönde olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan tezlerin yıllara ve yüksek lisans/doktora düzeylerine göre dağılımları, hangi konular üzerinde yoğunlaştığı, eğitim bilimleri alanıyla örtüşen konulara göre eğilimleri, türleri ve yöntemleri bakımından eğilimleri, örneklem özellikleri bakımından eğilimleri; Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan tezlerde yaygın olarak kullanılan veri toplama araçları, yaygın olarak kullanılan veri analiz

yöntemleri; Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan tezlerdeki araştırma sorularının ve kaynakçalarda kullanılan referans sayılarının durumu belirlenmeye çalışılmıştır.

Yöntem

Araştırmanın kapsamını oluşturan tezlerin belirli konulara göre kategorize edilmesi, kodlama sürecinden geçirilmesi, verilerin sayısallaştırması, analizi ve raporlaştırılması sürecinde izlenen aşamalardan dolayı bu çalışmada betimsel bir yaklaşım kullanılmıştır. Betimsel çalışmalar verilen bir durumu tam ve dikkatli bir şekilde tanımlar. (Büyüköztürk vd., 2012: 22). Bu çalışma, incelenen yayınların eğilimleriyle ilgili genel bir değerlendirme ve yorum sunduğu için nitel araştırma yöntemine uygundur. Araştırmacılar, Türkiye’de Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan ve 2000-2011 yılları arasında YÖK veri tabanında yazarından izinli olarak sunulan yüksek lisans ve doktora tezlerindeki eğilimleri belirleyebilmek amacıyla doküman inceleme yöntemini kullanılmıştır. İncelenen tezler kategorik içerik analizi tekniğiyle analiz edilmiştir. Kategorik içerik analizinden elde edilen veriler birbirleriyle belirli bir kategori altında sınıflandırılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2011; Denzin ve Lincoln, 2005, Fraenkel ve Wallen, 2000; Miles ve Huberman, 1994).

Araştırmanın Kapsamı

Bu çalışmanın kapsamı, Türkiye’de Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan ve 2000-2011 yılları arasında YÖK veri tabanında erişimine izin verilerek dizinlenen yüksek lisans ve doktora tezlerinden oluşmaktadır. Erişime açık olmayan tezlerin özet bölümlerine ulaşılabilir; ancak birçok tezin özet bölümünde araştırmacıların özet yazımında kurallara dikkat etmedikleri, gerekli bilgilere tezin iç bölümlerinde yer verdikleri görülmektedir. Bu durum Sevim ve Özdemir Erem’in (2012) Türkçe eğitiminde yapılan 128 yüksek lisans tezini başlıkları ve özetleri bakımından inceledikleri araştırmasında da ortaya konulmuştur. Bu yüzden sadece özeti verilen tezler araştırmanın kapsamına alınmayarak, YÖK veri tabanında açık bulunan tezler analiz edilerek kategorik içerik analizi tekniğiyle veriler sayısallaştırılmıştır. 2000-2011 yılları arasında Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan toplam 552 tez, amaçlı örnekleme tekniğiyle seçilmiş ve üzerinde inceleme yapılmıştır. Amaçlı örnekleme; araştırmada belirli niteliklere sahip kişiler, olaylar, nesnelere ya da durumlara göre bir seçim yapılacaksa kullanılır (Büyüköztürk vd., 2012: 91). Bu çalışma kapsamında da sadece Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan tezler incelendiğinden amaçlı örnekleme tekniği kullanılmıştır. YÖK veri tabanında yer alan tezler taranırken, bölüm, bilim dalı ve ana bilim dalını doğru seçebilmek için, “Türkçe Eğitimi”, “Türkçe Öğretimi”, “Türkçe Öğretmenliği”, “Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi”, “Yabancı Dil Olarak Türkçe”, “Yabancılara Türkçe” gibi ifadeler kullanılmıştır.

Verilerin Toplanması

Çalışmada veri toplama aracı olarak “Türkçe Eğitimi Tezlerini Sınıflama Formu” (TETSF) kullanılmıştır. TETSF, bir araştırmanın araştırma sürecindeki aşamaları göz önüne alınarak alt başlıklara ayrılmıştır. Her bir alt başlık da kendi içerisinde, verileri kodlamaya imkân sağlayacak maddelere ayrılarak oluşturulmuştur. Böylece inceleme yapılan her tez aynı ölçütlere göre değerlendirilebilmiştir. TETSF; Varışoğlu, Şahin ve Göktaş (2013)’ın çalışmasında kullanılan *Türkçe Eğitimi Yayın Sınıflama Formunun* araştırmacılar tarafından çalışmanın amacına uygun olarak yeniden düzenlenmesiyle oluşturulmuştur. Çalışmanın başında formu geliştiren araştırmacılardan kullanım izni alınmıştır. Veri toplama aracının araştırmanın amacına uygun bir şekilde düzenlenebilmesi için birkaç taslak form oluşturulmuş, pilot uygulamalar sonunda formun son hâli ortaya çıkmıştır. Kullanılan formun geçerliliğini artırmak için eğitim bilimleri ve dil bilimi alanlarındaki uzmanların görüşlerine başvurulmuştur. Ayrıca TETSF’nin güvenilirliğini artırmak için değerlendirmeciler arasındaki tutarlılığa bakılmıştır. Her değerlendirmecinin örnek kodlama formları arasındaki ilişkiyi yararlanılarak formun anlaşılabilir ya da zayıf kalan bölümleri üzerinde gerekli değişiklikler yapılmış ve form iyileştirilmiştir.

TETSF dokuz temel bölümden oluşmaktadır:

1. Tezin künyesi, 2. Tezin türü, 3. Tezin Türkçe eğitimi alanı, 4. Tezin eğitim bilimleri alanı, 5. Tezin yöntemi, 6. Tezin veri toplama araçları, 7. Tezin örnekleme, 8. Tezin veri analiz yöntemi ve 9. Tezle ilgili araştırmacının görüşlerini belirteceği ek bölüm.

Formun birinci bölümünde tezin künyesi yer almaktadır. Bu bölümde *tezin adı, yazarı, yazarın çalıştığı kurum, danışmanın adı, tezin yılı, tezin referans sayısı, araştırma sorusu, tezin yapıldığı üniversite ve bölümleri* yer almaktadır.

Formun ikinci bölümünde *tezin türü* yer almaktadır. Tezler türü yönünden *kuramsal, deneysel, betimsel* ve *diğer* olarak sınıflandırılmıştır. Tezin türü olarak *diğer* bölümünde *kuramsal, deneysel ve betimsel* türün dışındaki tezler yer almaktadır.

Formun üçüncü bölümünde tezlerin *Türkçe eğitimi alanı* yer almakta ve bu alan *okuma, yazma, dinleme, konuşma, dil bilgisi, çocuk edebiyatı eğitimi, ilkokuma yazma öğretimi ve diğer* olmak üzere sekiz bölümden oluşmaktadır. Bu bölümde *diğer* diye adlandırdığımız tezler, ağırlıklı olarak edebiyat alanıyla ilgili ya da kitap incelemesine dayalı tezlerdir.

Formun dördüncü bölümünde eğitim bilimleri alanı yer almakta ve *öğrenme, öğretim, öğretmen eğitimi, öğretim/ eğitim teknolojileri, ölçek/ test geliştirme, eğitim/ öğretim sorunları, tutum/ ilgi/ durum belirleme,*

program/müşfredat çalışmaları, ders kitabı inceleme ve diğer olmak üzere on bölümden oluşmaktadır. Bu bölümde *diğer* kısmında yer alan tezler ilk dokuz maddenin içerisinde yer almayan tezlerdir.

Formun beşinci bölümünde tezin yöntemi yer almaktadır. Bu bölümde tezler *nicel, nitel ve karma* yöntemlere göre sınıflandırılmıştır.

Formun altıncı bölümünde veri toplama araçları yer almaktadır. Bu bölümde *gözlem, görüşme, başarı testleri; tutum, algı, kişilik testleri, anket, doküman, alternatif araçlar ve diğer* olmak üzere sekiz bölüm yer almaktadır. Tezlerde ilk yedi veri toplama aracı kullanılmadıysa “*diğer*” işaretlenmiştir.

Formun yedinci bölümünde tezin örnekleme yer almaktadır. Örneklem boyutunda *örneklem düzeyi, örneklem sayısı, örneklem seçim şekli* olmak üzere üç madde yer almaktadır. Örneklem düzeylerinin içerisinde *okul öncesi, ilköğretim (1-5, 6-8), ortaöğretim (9-12), lisans (eğitim fakültesi, diğer), lisansüstü (master, doktora), öğretmenler, öğretim üyeleri, veliler, yöneticiler ve diğer* maddesi yer almaktadır. *Diğer* örneklem düzeyinde *kitap, dergi* vb. örneklem grupları yer almaktadır. Örneklem sayıları belirli sayılar arasında örneklem düzeyine göre derecelendirilmiştir. Örneklem seçim şeklinde *rastgele, kolay ulaşılabilir, amaca uygun, evrenin tamamı ve diğer* olmak üzere beş örneklem seçim yöntemi yer almaktadır. Tezlerin örneklem seçimi ilk dört bölüm içerisinde yer almıyorsa *diğer* bölümü işaretlenmiştir.

Formun sekizinci bölümünde yer alan veri analizi yöntemi nicel ve nitel olmak üzere iki bölüme ayrılmaktadır. Nicel veri analizi betimsel ve kestirimsel olmak üzere ikiye ayrılmış, nitel veri analizi ise içerik, betimsel ve diğer olmak üzere üçe ayrılmıştır.

Verilerin Analizi

Çalışmada nitel veri analizi yöntemlerinden kategorik içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analiziyle elde edilen veriler birbirileriyle belirli temalar arasında sınıflandırılarak veriler arasındaki ilişkiler ortaya çıkarılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2011:228). Araştırmacılar elde edilen tezleri okuyup, inceleyerek; sınıflama formu üzerinde belirledikleri alanları her bir tez için kodlamış ve sayısallaştırmıştır. Bu analiz yöntemiyle veriler arasındaki ilişkiler tespit edilmiştir. Çalışma sonunda elde edilen veriler SPSS 16.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizinde betimsel analiz türlerinden frekans ve yüzde tabloları kullanılmıştır.

Bulgular ve Yorumlar

552 tezin incelendiği bu çalışmadan elde edilen bulgular araştırma soruları temel alınarak sekiz tablo halinde sunulmuştur.

Tezlerin yıllara göre durumunu gösteren sayısal veriler Tablo 1’de gösterilmiştir:

Tablo 1*Tezlerin yıllara göre dağılımı*

<i>Yıl</i>	<i>f</i>	<i>%</i>	<i>Doktora</i>	<i>Yüksek lisans</i>
2000	1	,2	0	1
2001	3	,5	0	3
2002	5	,9	2	3
2003	3	,5	1	2
2004	7	1,3	2	5
2005	29	5,3	6	23
2006	64	11,6	7	57
2007	73	13,2	10	63
2008	91	16,5	7	84
2009	98	17,8	11	87
2010	93	16,8	10	83
2011	85	15,4	6	79
Toplam	552	100	62	490

Tablo 1’de, YÖK tez veri tabanında açık olan ve araştırmacılar tarafından incelenen doktora ve yüksek lisans tezleri görülmektedir. 2006 yılından bu yana tezlerin sayısında önemli bir artış görülmektedir. Bunun sebebi ise 2006 yılından sonra YÖK’ün elektronik uygulamaya geçmesi, Türkçe eğitimi doktoralı öğretim üyelerinin çoğalmasına olarak gösterebiliriz.

Tezlerde işlenen konulara göre yüksek lisans ve doktora tezlerinin durumunu gösteren sayısal veriler Tablo 2’de gösterilmiştir:

Tablo 2*Tezlerin konu alanlarına göre dağılımı*

	<i>Okuma Eğ.</i>	<i>Yazma Eğ.</i>	<i>Dinleme Eğ.</i>	<i>Konuşma Eğ.</i>	<i>Dil Bilgisi Eğ.</i>	<i>Çocuk Edebiyatı</i>	<i>Yabancılara Türkçe</i>	<i>İlkokuma Yazma Ö.</i>	<i>Diğer</i>	<i>Toplam</i>
<i>Doktora</i>	6	9	2	1	18	2	5	1	18	62
<i>Yüksek lisans</i>	39	50	9	12	109	97	34	3	137	490
Toplam	45	59	11	13	127	99	39	4	155	552

Tablo 2 incelendiğinde, doktora ve yüksek lisans tezlerinde işlenen konuların en fazla *diğer* (n=155) ve *dil bilgisi* (n=127) alanlarında yoğunlaştığı, bunu *çocuk edebiyatı eğitimi* (n=99) ve *yazma eğitimi* (n=59) alanlarındaki çalışmaların takip ettiği görülmüştür. Tezlerde en az tercih edilen konular ise sırasıyla *ilkokuma yazma* (n=4), *dinleme eğitimi* (n=11) ve *konuşma eğitimi* (n=13) olmuştur. İlkokuma yazma konusunda yapılan çalışmaların az oluşu, bu konulara özellikle sınıf öğretmenliği bölümlerinin ilgi göstermesinden ve bu bölümlerle ilgili yüksek lisans ve doktora programlarının

Türkiye’de pek yaygınlaşmamasından kaynaklanabilir. Tezlerde işlenen konulara bakıldığında, temel dil becerileri alanları üzerine yapılmış çalışmalar sıralamasında *yazma eğitimi ve okuma eğitimi* ilk iki sırada yer almıştır. *Yabancılara Türkçe Öğretimiyle* ilgili yapılan tezlerin sayısının da son yıllarda arttığı görülmektedir. Bunun sebebi dünyada Türkçeyi öğrenmeye karşı ilginin artması olabilir.

Türkçe eğitiminde yapılmış doktora ve yüksek lisans tezlerinin eğitim bilimleri alanıyla örtüşen konularına göre durumunu gösteren sayısal veriler Tablo 3’te gösterilmiştir:

Tablo 3*Tezlerin eğitim bilimleri alanıyla örtüşen konulara göre dağılımı*

	Öğrenme	Öğretim	Öğretmen Eğ.	Öğr./Eğitim Tekn.	Ölçme Aracı	Eğ./Öğretim Sorunu	Tutum/İlgi/Durum	Program/Müfredat	Ders Kitabı İnc.	Diğer	Toplam
<i>Doktora</i>	4	11	1	7	0	7	16	3	7	6	62
<i>Yüksek lisans</i>	26	56	5	15	6	18	138	19	89	118	490
<i>Toplam</i>	30	67	6	22	6	25	154	22	96	124	552

Tablo 3’teki veriler incelendiğinde, tezlerin genelinde *tutum/ilgi/durum belirleme* (n=154) ve *ders kitabı inceleme* (n=96) konularının en çok işlenen konular arasında yer aldığı; doktora tezleri içinde ise en çok tercih edilen konular arasında ikinci sırada *öğretim* (n=11) konusunun geldiği görülmüştür. *Diğer* (n=124) çalışmaların ise oldukça büyük bir yer teşkil ettiği görülmektedir. Bu tezler genel olarak edebiyat alanıyla bağlantılı çalışmalar olduğundan eğitim yönü ihmal edilmiş tezler olarak nitelendirilebilir. *Ders kitabı incelemesiyle* (n=96) ilgili çalışmaların üçüncü sırada en fazla çalışılan konulardan olduğu görülmektedir. Bunun sebebi 2005 yılından itibaren yeni ders kitaplarının hazırlanması ve bunların yapılandırmacı anlayışa uygunluğunun tespitiyle ilgili çalışmalara ağırlık verilmesi olabilir.

Tezlerin tür ve yöntemlerine ilişkin sayısal verilerin dağılımı Tablo 4’te gösterilmiştir:

Tablo 4*Tezlerin tür ve yöntemlere göre dağılımı*

	Tür				Yöntem		
	Kuramsal	Deneyssel	Betimsel	Diğer	Nitel	Nitel	Karma
<i>Doktora</i>	7	16	37	2	24	26	12
<i>Yüksek lisans</i>	27	78	338	47	124	280	86
<i>Toplam</i>	34	94	375	49	148	306	98

Tablo 4'teki verilere bakıldığında, Türkçe eğitiminde lisansüstü tez yazımında *betimsel* (n=375) çalışmaların ağırlıkta olduğu görülmektedir. Çalışmalarda *nitel* (n=306) araştırma yönteminin çokça kullanıldığı görülmektedir. *Kuramsal* (n=34) çalışmalara ve *karma* (n=98) yöntemli araştırmalara her iki tez düzeyinde de daha az yer verilmiştir. Bu durum Türkçe eğitiminde nicel paradigmadan nitel paradigmaya doğru bir geçişin olduğunu göstermektedir. Ancak bu paradigma değişiminin, bu alanda özellikle kitap incelemesinin çok yer almasından kaynaklandığı söylenebilir. Nitel araştırma desenlerinin (durum çalışması, eylem araştırması vb.) çalışmalarda çok az kullanılması tez yazarlarının araştırma desenleri konusunda eksik bilgiye sahip olduğunu ya da bu desenleri uygulayamadıklarını göstermektedir.

Türkçe eğitimi tezlerinde kullanılan örneklem grubunun durumu Tablo 5'te verilmiştir:

Tablo 5

Tezlerin örneklem grubuna göre dağılımı

Örneklem grubu	Doktora	Yüksek lisans	Toplam
<i>Okul Öncesi</i>	2	2	4
<i>İlköğretim (1-5)/İlkokul</i>	4	49	53
<i>İlköğretim (6-8)/Ortaokul</i>	28	166	194
<i>Ortaöğretim (9-12)/Lise</i>	4	14	18
<i>Lisans (Eğitim Fak.)</i>	2	11	13
<i>Lisans (Diğer)</i>	1	11	12
<i>Lisansüstü (Master-Doktora)</i>	0	4	4
<i>Öğretmenler</i>	8	42	50
<i>Öğretim üyeleri</i>	0	2	2
<i>Veliler</i>	0	3	3
<i>Yöneticiler</i>	0	1	1
<i>Diğer</i>	13	185	198
Toplam	62	490	552

Türkçe eğitimi tezlerinde kullanılan örneklem grubunun dağılımı incelendiğinde, lisansüstü tezlerde örneklem grubunun en fazla *ilköğretim 1-5* (n=53) ve *ilköğretim 6-8* (n=194) düzeyindeki öğrencilerle, *öğretmenlerden* (n=50) oluştuğu görülmektedir. *Öğretim üyeleri, yöneticiler, veliler, okul öncesi ve lisansüstü öğrencilerinden* daha az veri toplandığı tespit edilmiştir. Özellikle lisans ve lisansüstü düzeyde araştırmaların yeterince yapılmadığı görülmektedir. Çalışmanın *diğer* (n=198) bölümünde kullanılan örneklem sayısı oldukça fazladır. Bu bölümde genel olarak edebiyat ağırlıklı tezlerin örneklemi bulunmaktadır. Yani diğer bölümünün çoğunluğunda örneklem olarak hikâye, roman, dergi, ders kitapları vb. örneklem grubu kullanılmıştır. Tezler incelendiğinde ikinci derecede en fazla rağbet gören örneklem grubu *İlköğretim 6 ve 8. sınıflardır* (n=194). Bu durum, Türkiye'de Türkçe öğretmenliği lisans programlarından mezun olan kişilerin ilköğretim 6-8. sınıflarda, bugünkü adıyla ortaokullarda öğretmen olarak atanmaları nedeniyle oluşan bir algıdan kaynaklanabilir. Bu yorumdan hareketle artık 5. sınıflar da ortaokul öğrencisi kabul edildiği için bu sınıfa yönelik

çalışmaların da artacağı söylenebilir. Tablo incelendiğinde üniversite öncesi okullar düzeyinde en az çalışılan örneklem grubunun okul öncesi (n=4) ve ortaöğretim/liseler (n=18) olduğu görülmektedir. Türkiye için Türkçe eğitiminin bir ana dil eğitimi olduğu gerçeğinden hareketle okul öncesi ve yetişkinler de dâhil olmak üzere bütün aşamalarda bilimsel çalışmaların/araştırmaların yapılması alana önemli katkılar sağlayacaktır.

Örneklem büyüklüğünün dağılımı Tablo 6'da gösterilmiştir:

Tablo 6

Tezlerin örneklem büyüklüğüne göre dağılımı

	<i>1-10 arası</i>	<i>11-30 arası</i>	<i>31-100 arası</i>	<i>101-300 arası</i>	<i>301-1000 arası</i>	<i>1000'den fazla</i>	<i>Örneklem yok</i>	<i>Toplam</i>
<i>Doktora</i>	3	5	17	7	14	6	10	62
<i>Yüksek lisans</i>	137	51	128	86	23	15	50	490
<i>Toplam</i>	140	56	145	93	37	21	60	552

Türkçe eğitimi tezlerinde kullanılan örneklem büyüklüğünün Tablo 6'daki dağılımı incelendiğinde, en fazla 31-100 (n=145) ve 1-10 (n=140) arası örneklem büyüklüklerinin tercih edildiği görülmüştür. 1000'den fazla (n=21) kişiden oluşan örneklem büyüklüğü ise diğerlerinden daha az sayıdadır. Ayrıca 60 tezde ise kaç kişiden yararlandığına ya da araştırma kapsamına giren örneklem sayısına dair bilgi verilmemiştir. Yapılan anket çalışmalarında verilerden daha iyi analizler yapabilmemiz için ankette yer alan madde sayısının en az beş katına ulaşılması gerekmektedir. Tezlerdeki örneklem gruplarına bu açıdan bakıldığında örneklem sayılarının bazı tezlerde yetersiz olduğu gözükmektedir.

Türkçe eğitimi tezlerinin örneklem seçme tekniklerine göre durumu Tablo 7'de verilmiştir:

Tablo 7

Tezlerin örneklem seçme tekniklerine göre dağılımı

	<i>Random</i>	<i>Kolay ulaşılabilir</i>	<i>Amaca uygun</i>	<i>Evrenin tamamı</i>	<i>Diğer</i>	<i>Toplam</i>
<i>Doktora</i>	16	20	11	2	13	62
<i>Yüksek lisans</i>	104	205	93	30	58	490
<i>Toplam</i>	120	225	104	32	71	552

Tablo 7'deki Türkçe eğitimi tezlerinde kullanılan örneklem seçim tekniklerinin dağılımı incelendiğinde sırasıyla; *kolay ulaşılabilir* (n=225), *random* (n=120) ve *amaca uygun* (n=104) örnekleme yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir. Lisansüstü tezlere bakıldığında, başka örnekleme

yöntemleri olmasına rağmen sadece bu üç örneklem yöntemi üzerinde yoğunlaşılması, tez öğrencilerinin örnekleme yöntemi konusunu çok iyi bilmedikleri şeklinde yorumlanabilir. Tez yazarları daha çok kolay ulaşılabilecekleri örnekleme grupları üzerinde çalışmalarını yapmışlardır. Tez çalışmalarında *evrenin tamamının* (n=32) ise diğerlerine oranla daha az sayıda tercih edildiği görülmüştür.

Tezlerde kullanılan veri toplama araçlarının kullanılma sıklığının değerleri Tablo 8’de gösterilmiştir:

Tablo 8*Tezlerin veri toplama araçlarına göre dağılımı*

<i>Veri toplama araçları</i>	<i>Doktora</i>	<i>Yüksek lisans</i>	<i>Toplam</i>
<i>Gözlem</i>	3	12	15
<i>Görüşme</i>	6	23	29
<i>Başarı testi</i>	13	39	52
<i>Tutum, algı, kişilik veya yetenek testleri</i>	9	29	38
<i>Anket</i>	9	77	86
<i>Doküman</i>	29	226	255
<i>Alternatif testler</i>	3	16	19
<i>Diğer</i>	8	31	39
<i>Veri aracı yok</i>	1	18	19
<i>Toplam</i>	81	471	552

İncelenen tezlerde en çok kullanılan veri toplama araçları *doküman*(n=255) ve *anketlerdir*(n=86). Veri toplama aracı olarak diğerlerinden daha az kullanılan araçlar ise *gözlem*(n=15) ve uygulanan bir ölçme aracıyla benzer özellik gösteren, gerektiğinde güvenilirliği artırmak için aynı örneklem grubuna uygulanan alternatif testlerdir (n=19). Ayrıca tezlerinaz bir kısmında veri toplama aracı hiç kullanılmamıştır (n=19).

Veri analizi yöntemlerinin kullanılma sıklığının değerleri Tablo 9’da gösterilmiştir:

Tablo 9*Tezlerin veri analiz yöntem/tekniklerine göre dağılımı*

<i>Veri analizi yöntem ve teknikleri</i>		<i>Doktora</i>	<i>Yüksek Lisans</i>	<i>Toplam</i>	
<i>Nitel</i>	<i>Betimsel</i>	Frekans/Yüzde/Çizelge	26	148	174
		Ortalama/Standart sapma	10	68	78
		Grafikle gösterim	4	52	56
		Diğer	2	29	31
		Toplam	42	297	339
	<i>Kestirimsel</i>	T testi	6	34	40
		ANOVA/ANCOVA	21	73	94
		Korelasyon	17	12	29
		Faktör Analizi	0	1	1
		Non-parametrik testler	3	22	25
Regresyon	0	1	1		

	MANOVA/MANCOVA	3	24	27
	Diğer	8	2	10
	Toplam	58	169	227
<i>Nitel</i>	Betimsel analiz	20	246	266
	İçerik analizi	6	113	119
	Toplam	26	359	385

Tezlerde kullanılan veri analizi tekniklerinin dağılımına bakıldığında, *nicel veri analizi tekniklerinin* (n=566) çoğunlukta olduğu; bunlardan da en çok tercih edilenin *betimsel analiz* (n=339) olduğu tespit edilmiştir. *Nitel veri analizi teknikleri*(n=385) içinde de en çok kullanılan *betimsel analiz* (n=266) tekniği olmuştur.

Tezlerde bulunan araştırma sorusu/ hipotez sayısı değerleri Tablo 10'da gösterilmiştir:

Tablo 10

Tezlerin araştırma sorularına göre dağılımı

<i>Araştırma sorusu sayısı</i>	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Doktora	Yüksek lisans	Toplam
1	1	1	3	3	4	12	26	38	48	60	30	27	19	234	253
2	-	-	1	-	-	1	3	4	4	4	5	1	1	22	23
3	-	-	-	-	-	3	10	4	13	5	8	5	2	46	48
4	-	1	-	-	2	4	8	7	4	6	15	7	3	51	54
5	-	1	1	-	1	3	2	6	6	5	14	10	6	43	49
6	-	-	-	-	-	1	1	1	3	3	6	9	4	20	24
7	-	-	-	-	-	1	3	1	3	2	6	4	5	15	20
8	-	-	-	-	-	-	3	1	1	3	-	2	1	9	10
9	-	-	-	-	-	2	2	4	2	-	5	10	5	20	25
10	-	-	-	-	-	1	2	1	4	2	-	4	4	10	14
11	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	-	2	3	5
12	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	3	3
13	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1	-	3	1	6	7
14	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	-	2	1	3
15	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	2	1	3
20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	1
21	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	2	-	2
22	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	3	3
26	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1
28	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1
30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1
31	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1
42	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1
Toplam	1	3	5	3	7	29	64	73	91	98	93	85	62	490	552

Tablo 10'daki veriler incelendiğinde, doktora ve yüksek lisans tezlerinde genel olarak 1 adet (n=253) araştırma sorusu barındıran tezlerin oldukça fazla olduğu; 4 (n=54), 5 (n=49) ve 3 (n=48) adet soru barındıran tezlerin de sıralamanın başlarında bulunduğu görülmüştür. 1-10 adet soru sayısına sahip olan tezlerin 10'dan fazla soru sayısı olan tezlere göre daha çok sayıda olduğu tespit edilmiştir. Bir tezde sorulan sorular arasında sayıca en fazla olan; ancak tezlere dağılımı bakımından sıklığı en az olan soru sayısı 42'dir ve bu çalışma, 2010 yılına ait bir yüksek lisans tezinde yer almıştır.

Tezlerde kaynakçada bulunan referans/ kaynak sayısı değerleri Tablo 11'de gösterilmiştir:

Tablo 11

Tezlerin kaynak sayısına göre dağılımı

<i>Kaynak sayısı</i>	<i>1-10 arası</i>	<i>11-30 arası</i>	<i>31-100 arası</i>	<i>101-300 arası</i>	<i>301-500 arası</i>	<i>500'den fazla</i>	<i>Toplam</i>
<i>Toplam</i>	3	46	371	126	5	1	552

Tablo 11 incelendiğinde, tezlerdeki kaynak sayılarının 31-100 (n=371) aralığında en fazla olduğu, 500'den fazla (n=1) kaynaktan yararlanan tezlerin ise en az olduğu görülmüştür. Bilimsel yazılarla bilimsel olmayan yazıların arasındaki en büyük farklardan biri de kaynak kullanımudur. Yerli ve yabancı farklı ve güncel kaynaklara ulaşma, tezlerin bilimselliğini artırıcı bir özelliğe sahiptir. Literatüre hakim olmanın yolu da buradan geçer. Tablo 11'e göre kaynakçası 101'den az olan tez sayısı toplam 420'dir. Bu da incelenen 552 tez içinde %76'lık bir paya sahiptir. Bu durum tez öğrencilerinin yabancı bir dili, özellikle İngilizceyi akademik düzeyde çok iyi bilmemelerinden kaynaklanmış olabilir. Dil eğitimi alanında dünyada yapılan yayınların büyük çoğunluğunun İngilizce olarak yapıldığı gerçeğinden hareketle Türkiye'de akademik İngilizce eğitimine yeterince önem verilmesi, bu sorunun ortadan kaldırılması yolunda bir adım olabilir.

Sonuç ve Tartışma

- *Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan tezlerin yıllara ve yüksek lisans/ doktora düzeylerine göre dağılımları nasıldır?*

Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan lisansüstü tezlerin sayısında 2006 yılından itibaren büyük bir artış yaşanmaya başlamıştır. 2006 yılında 7 doktora tezi, 57 yüksek lisans teziyle başlayan artış 2009 yılında 11 doktora ve 87 yüksek lisans teziyle devam etmiştir. Bu artış Türkçe eğitimi bölümlerinin sayılarının artışıyla ve doktoralı Türkçe eğitimcilerinin artışıyla doğru orantılıdır. Yapılan tezler göz önünde bulundurulduğunda ülkemizde ana dil eğitimi ihmal edilmiş olduğu gözükmektedir.

- *Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan tezler hangi konularda yoğunlaşmaktadır?*

Araştırmaya göre Türkçe eğitiminde yapılan doktora ve yüksek lisans tezlerinin diğer başlığında yoğunlaştığı görülmektedir. Bunun nedeni araştırma kapsamına alınan tezlerde Türkçe eğitimi dışında ağırlıklı olarak edebiyat alanının çalışılmış olmasıdır. Bu alanda yapılan çalışmalarının çok

olmasının nedeni ise Türkçe eğitimi bölümlerinde uzmanlık alanı edebiyat olan öğretim üyelerinin çok olması olabilir.

Diğer başlığından sonra en fazla çalışma yapılan konu dilbilgisi öğretimidir. Dilbilgisi öğretimiyle ilgili konuların yoğunlukta çalışılmasının nedeni, araştırmacıların ilköğretim ve ortaöğretimdeki öğrencilerin en fazla ihtiyaç duyduğu ve öğrenmede en fazla zorlandıkları konuların dil bilgisi konuları olduğu inancına sahip olmaları olabilir.

En fazla lisansüstü tez yapılan diğer konu ise çocuk edebiyatıdır. Bu alanda da diğer başlığında olduğu gibi Türkçe eğitimi bölümlerinde genel olarak edebiyat alanında çalışan öğretim üyeleri fazla olduğu için, öğrenciler bu alanda tezlerini yoğunlaştırmış olabilirler. Son yıllarda eskiye oranla daha çok sayıda araştırma yapılan alanlardan biri de yabancılara Türkçe öğretimidir. Türkiye'nin Asya, Avrupa ve Amerika'yla olan ilişkilerinden dolayı Türkçe, bütün dünyada ilgi gören bir dil haline gelmiştir. Bu yüzden bu alandaki eksikliği kapatmak amacıyla daha fazla yüksek lisans tezi yapılmaya başlanmıştır. Türkçe eğitiminde dört temel dil becerisi (okuma, yazma, dinleme ve konuşma) üzerine diğer konulara oranla çok sayıda tez yapılmadığı görülmüştür. Özellikle de dinleme ve konuşma becerileri üzerine yapılan tezler diğer konulara oranla daha azdır. Yani bu alanlar Türkçe eğitiminde ihmal edilmiş alanlardır. Bu alanlardaki tezlerin sayılarındaki artış bu becerilerin eğitimiyle ilgili alana yeni bir soluk getirebilir. Şahin, Gögebakan Yıldız ve Duman (2011) Sosyal Bilgiler eğitimi alanında yapılmış tezleri inceledikleri araştırmada da tezlerin belli alanlarda yoğunlaştığını ifade etmektedirler. Türkçe eğitiminde yapılan lisansüstü çalışmaları göz önünde bulundurduğumuzda araştırmacıların ifade ettiği yoğunlaşmanın Türkçe eğitiminde de ortaya çıktığı görülmektedir. Bu sonuçlar gösteriyor ki alanında araştırma yapan araştırmacılar yeterince alan yazına hâkim olamadan belli konular üzerine yoğunlaşmaktadır. Yeni ve farklı araştırmalar yapma konusunda tez yazarları teşvik edilmemekte veya zorlanmamaktadır.

- *Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan tezlerin eğitim bilimleri alanıyla örtüşen konulara göre eğilimleri hangi yöndedir?*

Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan tezlerde genel olarak tutum, ilgi, durum çalışmaları yaygın olarak çalışılmaktadır. Tezlerde genel olarak öğretmen adaylarının, öğrencilerin ya da velilerin belirtilen durumla ilgili tutumları, ilgileri belirlenmeye çalışılmaktadır. Türkçe eğitiminde özellikle ders kitabı incelemesi de çok fazla yapılmıştır. Özellikle 2005'te Türkçe Dersi Öğretim Programı ve ders kitaplarının değişmesiyle program ve programa uygun olarak hazırlanan ders kitapları tezler yoluyla ayrıntılı olarak incelenmiş, eksiklikleri tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmen eğitimiyle ilgili yapılan tezlerin azlığı da göze çarpmaktadır. Bu sonuca göre Türkçe eğitimi bölümlerindeki yapılan tez çalışmalarında öğretmen eğitiminin ihmal edildiği anlamına gelmektedir. Araştırmanın *diğer* diye

adlandırdığımız boyutunda ise genel olarak edebiyat ağırlıklı tezler bulunmaktadır. Bu tezler, tez inceleme formundaki 9 eğitim boyutundan herhangi birine yerleştirilemeyen tezlerdir. Bu tezlerin sayısının fazlalığı Türkçe eğitiminde edebiyat tezlerinin yapıldığının da bir göstergesidir. Arslan'ın (2012:68)yaptığı bir çalışmada Türkçe eğitimi bölümü öğretim üyeleri, üniversite yönetimlerinin kendilerini eğitim çalışması yaptırmaya zorladıklarını ifade etmişlerdir. Bu da edebiyat alanında akademik çalışmalar yapan öğretim üyelerinin Türkçe eğitimi ile ilgili çalışmaları bir zorunluluk olarak gördüklerini ortaya koymaktadır. Gençdoğan (2004) eğitim fakültesi öğretim elemanlarının bölümleriyle doktora tez konuları arasındaki uyumu incelediği çalışmasında Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan 15 tezdten 14'ünün eğitimle ilgili olmadığı sonucuna varmıştır. Bu araştırmalar da yine Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan tez çalışmalarının eğitim bilimleri alanıyla örtüşmediğini desteklemektedir.

- *Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan tezlerin türleri ve yöntemleri bakımından eğilimleri hangi yöndedir?*

Türkçe eğitiminde genel olarak betimsel tezlerin yapıldığı görülmektedir. Betimsel araştırmaların amacı bir durumu olabildiğince tanımlamak olarak ifade edilmektedir. Çok tatmin edici olmasa da (Büyükoztürk vd., 2012:22) Türkçe eğitiminde tezlerin büyük çoğunluğunun betimsel olması ise dikkat çekicidir. Betimsel çalışmalardan sonra sırayla en fazla çalışılan türler *deneysel*, *diğer* ve *kuramsal*; yöntem bakımından ise sırayla *nitel*, *nicel* ve *karma* çalışmalar yapılmıştır.

Türkçe eğitimi bölümlerinde genel olarak bir yöntem sorunu bulunmaktadır. Çalışmaların büyük bir çoğunluğu nitel araştırma yöntemiyle yapılmıştır. Bu nitel araştırmaların da birçoğunu kitap incelemeleri oluşturmaktadır. Nitel araştırma desenlerinin kullanıldığı araştırma sayısı yok denecek kadar azdır. Şimşek ve diğerleri (2008), eğitim teknolojileri alanında 64 tezi incelemiş ve Türkiye'de bu alanda nicel araştırma yöntemlerinin nitel araştırma yöntemlerine göre daha çok tercih edildiğini tespit etmiştir. Bu durum tam tersine dönmüş, nitel araştırmalar nicel araştırmalara göre daha fazla tercih edilir olmuştur. Bunun başlıca nedeni kitap incelemesine yönelik çalışmaların daha fazla olmasıdır. Bu sonuç, araştırmacıların nitel araştırma desenlerini öğrenmediğini ya da öğrenseler bile uygulama yapamadıklarını bundan dolayı da daha kolay olarak nitelendirdikleri kitap incelemesini yaptıklarını göstermektedir. Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılmış birçok tezte yöntem kısmı doğru şekilde yazılamamıştır. Bu bulgular Dunkin (1996) ve Onwuegbuzie ve Daniel'in (2003) eğitim araştırmalarındaki yöntemsel hataların saptanması çalışmasında elde ettiği bulgularla örtüşmektedir. Bunun temel nedeni olarak Karadağ (2010:66), araştırmacıların araştırma yöntemi konusunda yetersiz olmalarını göstermektedir. Araştırmada da Türkçe eğitiminde yapılan tezlerde metodolojik hataların var olması, Türkçe eğitiminde tez yapan araştırmacıların yöntem konusunda yetersiz olduklarını ortaya koymaktadır. Aslan'ın (2010) Türkçe eğitiminde öğrenim gören lisansüstü

öğrencilerin akademik yeterliklerine ilişkin görüşlerini ele aldığı çalışmasının sonuçları incelendiğinde, Türkçe eğitiminde öğrenim gören lisansüstü öğrencilerin kendilerini metodolojik anlamda yetersiz buldukları ortaya çıkmıştır.

- *Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan tezlerin örneklem özellikleri bakımından eğilimleri hangi yöndedir?*

Türkçe eğitiminde örneklem grubu seçiminde orantısız bir dağılım göze çarpmaktadır. Türkçe eğitiminde genel örneklem düzeyi *ilköğretim* ($n=247$) öğrencileridir. İlköğretim öğrencilerinden sonra da üzerinde en fazla çalışılan konu *diğer* grubudur. *Diğer* ($n=198$) grubunun içerisinde genel olarak ders kitabı, hikâye, roman, dergiler gibi eserlerin incelendiği görülmüştür. Lisansüstü öğrenciler ve öğretmen eğitimi üzerine yapılan tezler ise sayıca oldukça azdır. Bu sonuçlar, ağırlığın ilköğretim öğrencilerine ve kitaplara verildiğini göstermektedir. Başka bir ifadeyle tez öğrencileri Türkçe eğitimi alanının çerçevesini ilköğretim öğrencileri ve kitap incelemeleri olarak görmektedir. Örneklem seçme tekniklerine bakıldığında ise araştırmalarda en fazla kolay ulaşılabilir, amaca uygun ve random örneklem seçme yöntemi kullanıldığı görülmüştür. Bu sonuçlar yapılan diğer araştırmalarla da paralellik göstermektedir (Akça-Üstündağ, 2009; Alper ve Gülbahar, 2009; Göktaş vd., 2012b; Şimşek vd., 2008). Tez yazarları daha çok kolay ulaşabildikleri grubu tezin örneklem grubu yapmaktadırlar. Lisansüstü tezlerin toplam 60'ında örneklem grubuna dair bilgi verilmemiştir. Hâlbuki her tezin belirli kurallara göre seçilmesi ve seçildiği evreni temsil eden bir örneklem grubunun olması gerekir. Tezler incelendiğinde 60 tezin böyle bir örneklem grubunun olmaması, tez sahiplerinin örneklem belirleme konusunda da yetkin olmadıklarını göstermektedir.

- *Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan tezlerde yaygın olarak kullanılan veri toplama araçları hangileridir?*

Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan tezlerde yaygın olarak kullanılan veri toplama araçları dokümanlar ve anketlerdir. Tezlerde doküman ve anketin kullanılması bir bakıma öğrencilerin de kolay veri toplama araçlarını tercih ettiklerini göstermektedir. Kolaç (2008) ilkokuma yazma alanında lisansüstü çalışmaları incelediği araştırmasında da bu alanda en fazla anket çalışmalarının yapıldığı sonucuna ulaşmıştır. Genel olarak tez yazarları daha kolay gelen uğraşmayacakları veri toplama araçlarını seçmektedirler. Nitel çalışmalarda genel olarak doküman incelemesi yapıldığı için araştırmalarda derinlemesine araştırma yapmamızı sağlayan gözlem ve görüşmelerin az kullanıldığı görülmektedir.

- *Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan tezlerde yaygın olarak kullanılan veri analiz yöntemleri hangileridir?*

Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan tezlerde genel olarak frekans ve yüzde analiz yöntemleri kullanılmıştır. Anketle toplanan verilerde ilişki testleri yerine ağırlıklı olarak frekans, yüzde testlerinin, yani tanımlayıcı istatistik analizlerinin yapılması, bu analizlerin yorumlanması ve uygulanması kolay testler olmasındandır. Son zamanlarda nitel paradigmayla yani nitel araştırma

yöntemleriyle daha çok tezin yapılmasının da aslında bu yöntemin sayısal analiz içermemesinden kaynaklandığı söylenebilir. Nitel veri analiz olarak daha çok betimsel analiz yönteminin kullanıldığı görülmektedir.

- *Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan tezlerdeki araştırma sorularının ve kaynakçalarda kullanılan referans sayılarının durumu nedir?*

Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan tezlerin araştırma soru sayıları incelendiğinde genellikle tezlerin tek araştırma sorusu üzerinden yapıldığı görülmektedir. Kaynakça sayıları incelendiğinde ise genel olarak 31-100 arası referans kullanıldığı tespit edilmiştir. Tezlerde kaynak kullanımı hakkında net bir sınırlama ve zorunluluk olmamasına rağmen araştırmacıların en güncel kaynaklardan başlayarak, mümkünse kendi çalışma ve tez konusuyla ilgili alanında yapılmış çalışmalara da bizzat ulaşması gerekmektedir. Bu, araştırmanın güvenilirliği ve geçerliği açısından önemlidir.

Yeni bir araştırma için önce yapılmış araştırmaların incelenmesi gerekir (Gülbahar ve Alper, 2009: 96). Türkçe eğitimi lisansüstü programlarında yapılan tezlerin her geçen yıl sayıca arttığı gözlemlenmiştir. Tezler nicel olarak artarken nitel olarak da artmalıdır. Yapılan tezler incelendiğinde dört temel dil becerisiyle ilgili yapılan tezlerin diğer konulara oranla daha az olduğu, özellikle de dinleme ve konuşma eğitimi araştırmalarına yeterince yer verilmediği görülmektedir. Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan tezlerde alan eğitimi boyutu kesinlikle gözardı edilmemelidir. Tezler çoğunlukla kitap incelemeleri üzerine yapılmıştır. Kitap incelemesi önemli bir çalışma alanı olmakla birlikte bu alana çok yüklenilmesi diğer alanların ihmal edilmesine neden olabilir. Tezlerden yola çıkarak araştırmacıların metodolojiyle ilgili önemli eksiklikleri olduğu göze çarpmaktadır.

Öneriler

Bu çalışmanın sonuçlarının Türkçe eğitimi araştırmacılarının yapacakları yeni araştırmalar için yol gösterici olacağına inanılmaktadır. Bu doğrultuda, konuyla ilgili gelecekte yapılabilecek benzer veya ilişkili çalışmalar için araştırmacılar tarafından yapılacak öneriler şunlardır:

1. Türkçe eğitimi bölümlerinde nitel ve nicel araştırma yöntemlerini içeren derslere lisansüstü düzeyde ağırlıklı olarak yer verilirse araştırmalardaki yöntem, örneklem, veri toplama araçları, veri analizi yöntemlerini belirleme gibi problemler daha az yaşanabilir ve çalışmalar daha nitelikli olabilir.
2. Lisansüstü programlarda yer alan bilimsel araştırma yöntemleri içerikli dersler uygulamalı olarak verilmeli ve öğrenciler, bu yöntemleri tecrübe ederek gereği gibi kavramalıdır.
3. Örneklem düzeyi açısından ilköğretim öğrencileri ve kitap incelemeleri dışında farklı düzeyleri de içine alan araştırmalara ağırlık verilebilir.

4. Yapılacak çalışmalarda doküman incelemesi ve anket uygulaması dışında farklı veri toplama araçlarına ağırlık verilebilir.
5. Türkçe eğitimi tezlerinde çok az tercih edilen karma yöntemli çalışmalara daha çok yer verilebilir.
6. Türkçe eğitimi alanında dinleme ve konuşma becerisi konularını ele alan çalışmalara ağırlık verilebilir.
7. Günümüzde yurt dışı kaynaklara ulaşmak ve bu çalışmalardan faydalanmak oldukça önemli olduğu için lisansüstü eğitimlerde İngilizce yayınların incelendiği derslere ağırlık verilebilir.
8. Tez yöneticisi öğretim üyeleri ve öğrenciler tez konularını belirlerken daha çok Türkçe eğitiminde var olan problemler üzerine yoğunlaşabilirler.

Kaynakça

- Akça Üstündağ, D. (2009). *Türkiye’de Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Alanında Yapılan Yüksek Lisans Tezlerinin İçerik ve Yöntem Açısından Değerlendirilmesi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Alper A. & Gülbahar Y.(2009). Trends and issues in educational technologies: A review of recent research in TOJET. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 8(2).
- Ank, R. S. & Türkmen, M. (2009). Eğitim bilimleri alanında yayınlanan bilimsel dergilerde yer alan makalelerin incelenmesi. *I. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi*. (1-3 Mayıs 2009) Çanakkale.<http://oc.eab.org.tr/egtconf/pdfkitap/pdf/488.pdf>.
- Arslan, A. (2012). Öğretim elemanlarının Türkçe eğitimi araştırmaları ile ilgili çeşitli görüşleri. *Turkish Studies*, 7(2), 59-69.
- Aslan, C. (2010). Türkçe eğitimi programlarında lisansüstü öğrenim gören öğrencilerin akademik öz yeterliklerine ilişkin görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(19), 87-115.
- Bektaş, M. & Karadağ, B. (2013). Hayat bilgisi öğretimi alanında yapılan lisansüstü tezlerin eğilimleri ve değerlendirilmesi. *Uluslararası İnsani Bilimler Dergisi*, 10(2), 113-129.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş.& Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: PegemA Yayıncılık
- Can Yaşar, M. & Aral, N. (2011). Türkiye’de okul öncesinde drama alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 11(22), 70-90.
- Cemiloğlu, M. (2005). Yeniden yapılanma çerçevesinde Türkçe eğitimi programı ve uludağ üniversitesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XVIII(2), 207-216.
- Coşkun, E., Özçakmak H. & Balcı, A. (2011). Türkçe eğitiminde eğilimler: 1981-2010 Yılları arasında yapılan tezler üzerine bir meta-analiz çalışması. *IV. Uluslararası Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Kurultayı* (8-9 Eylül 2011), Sakarya.
- Çalık, M., Ünal, S., Coştu, B. & Karataş, F. Ö. (2008). Trends in Turkish science education. *Essays in Education(Special edition)*. 23-45.
- Çifçi, M. (2011). Türkçe öğretmeni yetiştirme programı sorunu. *TurkishStudies*, 6(1), 403-410.

- Yağmur Şahin, E., Kana, F., & Varışoğlu, B. (2013). Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri. *International Journal of Human Sciences*, 10(2), 356-378.
- Denzin N. K., & Lincoln Y. S. (2005). *The sage handbook of qualitative research*. Thousand Oaks. California: Sage.
- Dunkin, M. J. (1996). Types of errors in synthesizing research in education. *Review of Educational Research*, 66(2), 87-97.
- Elbir B. & Yıldız H. (2012). İlköğretim yazma eğitimi üzerine yapılan lisansüstü çalışmalarının değerlendirilmesi. *Akademik Bakış*, 30.
- Elbir B. & Bağcı C. (2013). Birinci ve ikinci kademe okuma eğitimi üzerine yapılan lisansüstü çalışmaların değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı*, 6(11), 229-247.
- Erdem, A. R. (2012). Bilim insanı yetiştirmede araştırma eğitimi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2(3), 166-175.
- Erdoğan F. U. & Çağıltay K. (2009). Türkiye’de eğitim teknolojileri alanında yapılan master ve doktora tezlerinde genel eğilimler. *Akademik Bilişim*, Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri Harran Üniversitesi.
- Eyüp, B., Uzuner Yurt, S. & Stebler, M. Z. (2012). Türk dili ve edebiyatı öğretimine yönelik yapılan akademik çalışmalar üzerine bir inceleme. *Turkish Studies*, 7(1), 1119-1131.
- Fraenkel J. & Wallen N. (2002). *How to design and evaluate research in education*. New York: McGraw-Hill.
- Gençdoğan, B. (2004). Eğitim fakültesi öğretim elemanlarının bölümleriyle doktora tez konuları arasındaki uyumun incelenmesi. *Muğla Üniversitesi SBE Dergisi*, 13.
- Girmen, P., Kaya, F. & Bayrak, E. (2010). Türkçe eğitimi alanında yaşanan sorunların lisansüstü tezlere dayalı olarak belirlenmesi. *9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (20 -22 Mayıs 2010)*, Elazığ, 133-138.
- Göktaş, Y., Hasançebi, F., Varışoğlu, B., Akçay, A., Bayrak, N., Baran, M. & Sözbilir, M. (2012a). Türkiye’deki eğitim araştırmalarında eğilimler: Bir içerik analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12(1), 177- 199.
- Göktaş, Y., Küçük, S., Aydemir, M., Telli, E., Arpacık, Ö., Yıldırım, G. & Reisoğlu, İ. (2012b). Türkiye’de eğitim teknolojileri araştırmalarındaki eğilimler: 2000- 2009 dönemi makalelerinin içerik analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12(1), 177-199.
- Gülbahar, Y. & Alper, A. (2009). Öğretim Teknolojileri alanında yapılan araştırmalar konusunda bir içerik analizi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(2), 93-111.
- Güneş, F. (2011). Dil öğretim yaklaşımları ve Türkçe öğretimindeki uygulamalar. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 123-148.
- Güzel, A. (2003). Eğitim fakültelerinde Türkçe öğretmenliği bölümünün kuruluşu ve hedefleri. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 13, 7-17.
- İncekara, S. (2009). Uluslararası alanda coğrafya eğitimi araştırmaları ve Türkiye’den örnekler: Mevcut durum ve gelecek yönler. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 21, 123-136.
- Karadağ, E. (2009a). *Türkiye’de eğitim bilimleri alanında yapılmış doktora tezlerinin tematik ve metodolojik açıdan incelenmesi: Bir durum çalışması*. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.
- Karadağ, E. (2009b). Eğitim bilimleri alanında yapılmış doktora tezlerinin tematik açıdan incelenmesi. *Abi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(3), 75-87.

- Karadağ, E. (2010). Eğitim Bilimleri doktora tezlerinde kullanılan araştırma modelleri: Nitelik düzeyleri ve analitik hata tipleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 16(1), 49-71.
- Kolaç, E. (2008). İlkokuma yazma alanında yapılan lisansüstü tezlerin değerlendirilmesi. *VII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (02-04 Mayıs 2008)*, Çanakkale.
- Miles M. B. & Huberman M. A. (1994). *An expanded source book qualitative data analysis*. London: Sage.
- Onwuegbuzie A. J. & Daniel L. G. (2003). Typology of analytical and interpretational errors in quantitative and qualitative educational research. *Current Issues in Education [On-line]*, 6(2). <http://cie.ed.asu.edu/volume6/number2/>
- Sevim, O. & Özdemir Erem, N. H. (2012). Türkçe eğitimi alanındaki yüksek lisans tezlerinin başlıklarına ve özetlerine eleştirel bir bakış. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1(3), 174-186.
- Sözbilir M. & Kutu H. (2008). Development and current status of science education research in Turkey. *Essays in Education (Special issue)*, 1-22.
- Şahin, A. (2010). *2005 Tarihli ilkökuma ve yazma öğretimi programının lisansüstü araştırma sonuçlarına göre değerlendirilmesi*. Türkçe öğretiminde güncel tartışmalar içerisinde (Ed. Leyla Subaşı, Ümit Bozkurt). Ankara: TÖMER Yayınları.
- Şahin, M., Gögebakan, Yıldız, D. & Duman, R. (2011). Türkiye'deki sosyal bilgiler eğitimi tezleri üzerine bir değerlendirme. *Journal of Social Studies Education Research*, 2(2), 96-121.
- Şimşek, A., Özdamar, N., Becit, G., Kılıçer, K., Akbulut, Y. & Yıldırım, Y. (2008). Türkiye'deki eğitim teknolojisi araştırmalarında güncel eğilimler. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 439-458.
- Uzunboylu, H. & Özçınar, Z. (2009). Bilgisayar destekli dil öğrenme çalışmalarında araştırma ve yönelimler: Bir meta-analizi çalışmasının sonuçları. *Eurasian Journal of Educational Research*, 34, 133-150.
- Varışoğlu B., Şahin A. & Göktaş Y. (2013). Türkçe eğitimi araştırmalarında eğilimler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13(3), 1767-1781.
- Yalçın, N., Bilican, S., Kezer, F. & Yalçın, Ö. (2009). Hacettepe üniversitesi eğitim fakültesi dergisinde yayınlanan makalelerin niteliği: İçerik analizi. *I. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi (1-3 Mayıs 2009)*, Çanakkale, <http://oc.eab.org.tr/egtconf/pdfkitap/pdf/488.pdf>.
- Yıldırım, A. (2013). *Eleştirel pedagoji*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yıldırım A. & Şimşek H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, A. (2004). Türkiye'deki yetişkin eğitimi araştırmalarına toplu bakış. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(1), 78-97.

Extended English Abstract

Purpose

The aim of this study is to determine the research trends of open-access postgraduate dissertations within the framework of Turkish education in the database of Council of Turkish Higher Education between the years of 2000 – 2011. For this aim, master and doctoral dissertations have been selected from the database of Council of Turkish Higher Education. Actually, the abstracts of the all dissertations can be reached at ease. However, in many dissertations, researchers

did not pay attention the abstract writing guidelines. Hence, only open-access dissertations have been reviewed.

Methodology

In this study, qualitative research method was adopted in terms of data collecting tools (Yıldırım & Şimşek, 2008: 39). The researcher used document analyzing technique for analyzing open-access master and doctoral dissertations between the years of 2000 – 2011 in the database of Council of Turkish Higher Education.

The scope of the research

The scope of the research consists of the open-access master and doctoral dissertations conducted in Turkish education between the years of 2000 – 2011 and reviewed in the database of Council of Turkish Higher Education. The abstracts of all dissertations with no open-access can be easily reached. However, in many dissertations, researchers did not pay attention the abstract writing guidelines. Hence, only open-access dissertations have been reviewed.

Data collection

In this study, as a data collection tool, “Classification form of dissertations within Turkish education” was adopted. This form is divided into sub-sections with regard to methodological steps in a research. Each section consists of items which enable coding of all the data. Hence, each dissertation was evaluated according to same criteria.

Data analysis

In this study, categorical content analysis within qualitative data analysis procedure was adopted. The data obtained by categorical content analysis were then classified according to specified themes. So, the relationships between the data were clarified (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 228). The researcher read all the dissertations and coded them according to Classification form of dissertations within Turkish education. This analysis technique enabled researcher to determine the relationship between data.

Findings

It was seen that there was an increasing in dissertation number after 2006. The most endorsed subjects in doctoral and master dissertations were other (f=155) and grammar (f=127), and this follows with children’s literature (f=99) and writing education (f=59). Attitude, interest, current cases (f=154) are generally preferred topics in dissertations, and course books analyzing (f=96). In doctoral dissertations the second rate preferred topic is teaching (f=11). Descriptive works (f=375) are generally most preferred trends in dissertations. In addition, qualitative researches (f=306) are mostly seen in dissertations. Theoretical (f=34) and mixed works (f=98) are not so much preferred topics in dissertations. When the sampling of dissertations are examined, the sampling mostly consists of elementary students between 1 and 5 grades students (f=53), and 6 and 8 grades students (f=194), and lastly teachers (f=50). The reference counts in dissertations changes between 31 and 100 (f=371), and more than 500 references (f=1).

Discussion and Conclusion

When the master and doctoral dissertations were examined carefully in Turkish education framework, it was seen that all the dissertations were concentrated on some specific areas. Similarly, in a study of Şahin, Gögebakan, Yıldız and Duman (2011), examining dissertations in social sciences, the same trend was seen clearly in terms of some specific areas. Hence, it was concluded that some subjects are preferred in dissertations. In addition, attitude, interest, and case studies are mostly preferred subjects in dissertations. In Turkish education department, there are professors who are always studying Turkish literature, these case effects the dissertation subjects of new-writer. For example, the dissertations related to course book analyzing are cited so much. In a study carried by Arslan (2012: 68), the professors in Turkish education departments stated that university’s directorship forced them to make educational researches. Actually, it is a normal case, because the educational dissertations should be made in educational institutions. However, those professors consider this attitude as an obligation. Gençdoğan (2004) concluded in his study that 14 doctoral dissertations out of 15 in Turkish education department are not related to educational research.

This conclusion shows that educational researches are underestimated in Turkish education departments. Descriptive dissertations are generally made in Turkish education departments. Büyüköztürk et al. (2012: 22) do not consider the descriptive works as satisfactory ones, but this is a controversial topic that descriptive works are generally preferred in Turkish education departments in Turkey. The other research trends in dissertations are experimental, other, and theoretical ways. It is sure that there is a big methodological problem in Turkish education department. As a conclusion, it was concluded that some specific areas were the most preferred fields in the dissertations within Turkish education. In addition, methodological deficiencies are clearly seen in Turkish education departments. That is, these dissertations made us think that students are not well equipped with regard to quality.